

Täysistunto

Tiistai 28.11.2023 klo 14.04—20.14

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvoverolain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 35/2023 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2023 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.48 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Olen joutunut kysymään tänä syksynä useammankin kerran, onko Suomi Orpon hallituksen johdolla tosiasiallisesti enää sitoutunut ilmastolain ja kansainvälisten ilmastositoumusten edellyttämään ilmastopolitiikkaan — paperilla kyllä, mutta entäpä tosielämässä? Pidän tätä hallituksen esitystä saastuttavimpien autojen verotuksen keventämisestä vastuuttomana ja kaikin puolin aika käsittämättömänä. Lakiesitys on täysin ristiriidassa sen kanssa, että Suomi on sitoutunut vähintään puolittamaan kotimaan liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä. Tämä kävi myös asiantuntijakuulemisissa täysin kirkkaasti ilmi.

Arvoisa puhemies! Tieliikenteen päästöt muodostavat taakanjakosektorin päästöistä noin kolmanneksen. Esimerkiksi vuonna 22 päästöt eivät vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna juuri ollenkaan, ja tarve uusille päästövähennyksille on suuri. Tämä hallituksen ajama ajoneuvoveron kevennys painottuu vanhoihin keski- ja suuripäästöisiin autoihin eli juuri niihin, jotka tulisi saada pois liikenteestä nopealla aikataululla. Veroalennus hidastaa ajoneuvokannan uusiutumista ja lisää tätä kautta liikenteen päästöjä.

No, hallitus on perustellut ajoneuvoveron kevennystä pienituloisten elinkustannusten helpottamisella, mutta tämä keino on kyllä tavoitteeseen nähden harvinaisen keho. Ajoneuvoveron kevennys ei kohdistu tehokkaasti pieni- ja keskituloisille, sillä suurituloiset omistavat enemmän autoja. Vaikutus myös yritysten toimintaedellytyksiin on vaatimaton. Liikkumisen kustannusten keventämiseen löytyy tehokkaampia ja ympäristön kannalta perustellumpia keinoja.

Arvoisa puhemies! Ajoneuvoveron kevennyksellä on myös julkisen talouden kannalta kielteinen vaikutus. Tällaisessa haastavassa taloudellisessa tilanteessa 50 miljoonan euron vuosittaisiin, heikosti kohdentuviin ja kielteisiä kannustinvaikutuksia luoviin veronkevennyksiin ei kerta kaikkiaan ole varaa, joten esitän SDP:n, vihreiden ja vasemmistoliiton vas-talauseen mukaista hylkäystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2023 vp

18.50 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Meidän julkinen talous ja erityisesti valtiontalous on poikkeuksellisen haastavassa tilanteessa. Valtio velkaantuu ennätysvauhtia. Ensi vuonnakin otamme 11 ja puoli miljardia euroa velkaa. Peräti 13 prosenttia kaikista valtion ensi vuoden menoista katetaan velalla.

Nyt olemme käsittelemässä jälleen kerran hallituksen esitystä, jossa verotuotoista tullaan luopumaan, alennetaan veroja, tässä tapauksessa nyt ajoneuvoveroa. Ja vaikka totta kai jokaisen veronmaksajan näkökulmasta jokainen vero tuntuu tietenkin turhan korkealta, niin täytyy kyllä sanoa, että tämän esityksen merkitys ei ole kovin suuri myöskään autoilijoille. Tämähän kohdistetaan vanhojen keski- ja suuripäästöisten autojen omistajille, ja he saavat enimmillään noin 23 euroa vuodessa hyötyä tästä. Tämähän tarkoittaisi noin kahta euroa kuukaudessa, jolla saisi siis ostettua noin yhden litran bensiiniä tai dieseliä.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on lisäksi käynyt ilmi, että ajoneuvoveron alennus purkaisi ajoneuvoveron ympäristöohjausta, hidastaisi autokannan kiertoa ja lisäisi ajoneuvokannan päästöjä.

On myös syytä huomioida, että Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen asiantuntija-arvion mukaan hallituksen ehdotus ei edes kohdistu erityisesti pieni- ja keskituloisille kotitalouksille eikä siten helpota liikkumisen kustannuksia erityisesti näissä kotitalouksissa.

Muun muassa näillä perusteilla esitän tämän keskustan vastalauseen mukaisesti, että lakiehdotus hylätään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

18.52 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Heti aluksi totean, että kannatan edustaja Lohen tekemää esitystä ja tätä keskustan valiokuntaryhmän jättämää vastalauseita, jossa todellakin, niin kuin edustaja Lohi tuossa kertoi, todetaan, että tämä ajoneuvoveron alentaminen velkarahalla ei keskustan mielestä ole millään tavalla perusteltua eikä tämä ole myöskään tavallisen autoilijan kannalta sillä tavalla merkittävä, että velkarahalla tätä todellakaan kannattaisi nyt toteuttaa.

Tässä keskustan vastalauseessa tuodaan myös esiin se, että ammattidiesel on toteutettava viipymättä. Vaalien alta muistan hyvin keskustelua, jossa nykyiset hallituspuolueet — erityisesti kokoomuksen ja perussuomalaisten puheenvuorot ovat jääneet mieleen — voimakkaasti ammattidieseliä kannattivat. Ja toivottavasti kannattavat edelleenkin, keskusta kannattaa myöskin. Sehän olisi nimenomaan kuljetusalalle erinomaisen hyvä asia, jos me tämän ammattidieselin vihdoinkin saisimme Suomessa käyttöön, kun sillä niin laaja kannatus kuitenkin tuntuu olevan. Raskaalle, ammattimaiselle liikenteelle suunnattu ammattidiesel vahvistaisi esimerkiksi vientiteollisuuden kustannuskilpailukykyä ja tukisi Suomen talouskasvua.

Arvoisa puhemies! Talouskasvuahan me nyt tässä tilanteessa ennen kaikkea tarvitsisimme, ja ammattidiesel helpottaisi yritystoimintaa eri puolilla Suomea, kun kuljetuskustannukset keventyisivät. Meillähan tavarasta ja henkilöliikenteestä reilusti valtaosa kulkee nimenomaan niin sanottujen kumipyörien päällä, ja siksikin tämä dieselkuljetusten helpottaminen sataisi meidän kaikkien suomalaisten laariin niin sanotusti. Keskusta tosiaan esittää, että ammattidiesel on toteutettava viipymättä. Toivotaan, että hallitus tähän tarttuu, vaikka hallitusohjelmaan monien suureksi pettymykseksi tätä ammattidieseliä ei jostain syystä kirjattukaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

18.55 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Tästä asiastahan käytiin ensimmäisessä käsittelyssä perusteellinen ja hyvä ja monipuolinen keskustelu. Tässä yhteydessä kannatan edustaja Hyrkön tekemää vastalauseen mukaista hylkäysehdotusta, mutta luen siitä vielä viimeisestä kappaleesta yhden virkkeen: ”Kuten valiokunnan mietinnössäkkin todetaan, on ehdotettu veronalennus ’valtiontalouden kannalta kallis suhteessa kotitalouksien saamaan keskimääräiseen vähäiseen hyötyyn’.” — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

18.55 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Haluan vielä todeta sen, että kun kotitalous tästä voisi — ne, jotka tästä yleensäkin hyötyvät — saada 23 euroa veronalennusta vuosisatasolla, niin samaan aikaan — kun tämä on aika pieni ja mitätön alennus niillekin, jotka tämän saisivat — valtio menettää tässä 50 miljoonaa euroa vuodessa. Ja se ei ole kuitenkaan ihan mitätön asia siinä tilanteessa, että kun katsotaan meidän taloustilannettamme ja velkaantumisvauhtia, niin yksi keskeinen syy on se, että meidän veroaste, kokonaisveroaste eli se, mitä meidän kaikista palveluiden ja tavaroiden bruttokansantuotteesta, niiden palveluiden ja tavaroiden yhteisarvosta, me veroja keräämme, on laskemassa aika voimakkaasti. Vuonna 2021 se oli 43,1 prosenttia, ja nyt ennustetaan, että — osin hallituksen aktiivisten toimien mutta pääosin passiivisten toimien eli toimimattomuuden johdosta — se on laskemassa tasan 40:een. No, sehän kuulostaa veronmaksajan näkökulmasta kivalta, että me maksetaan ja kerätään vähemmän veroja, mutta se ei ole kivaa, että meidän valtio joutuu taloudelliseen ahdinkoon.

Tuo ero, seitsemässä vuodessa 3,1 prosenttiyksikköä, tekee ennustetussa vuoden 2027 bruttokansantuotteesta — kun katsotaan, minkä verran me keräisimme, jos meillä olisi sama veroaste 27, joka oli vuonna 21 — melkein kymmenen miljardia euroa. Ja se on valtava iso summa. Me emme täällä, tässä salissa, kovinkaan laajasti kannata työn verotuksen kiristämistä, päinvastoin, suuntahan on se, että mieluummin työn verotusta laskettaisiin. Useimmat meistä eivät halua yrittäjyydenkään verotusta nostaa — siinä on varmasti erilaisia näkemyksiä, mutta ainakaan keskusta ei halua — jolloin meille ei jää kovin paljon siellä verojen kokonaisuudessa veroja, joita voisi lähteä nostamaan, koska meidän haitta-verotkin ovat aika tapissa tänä päivänä, jos katsotaan kansainvälistä vertailua.

Se, missä on tapahtunut ja tapahtuu erittäin nopeaa rapautumista verotuotoissa, on nimenomaan valmisteverot, joihin kuuluu tämäkin tänään käsittelyssä oleva ajoneuvovero. Muutamassa vuodessa, reilusti alle kymmenessä vuodessa, me olemme menettäneet valmisteverojen puolelta noin kaksi miljardia euroa. Tämä on merkittävä summa, kun katsotaan, että me samaan aikaan velkaannutaan ensi vuonna yksitoista ja puoli miljardia. Olen jokseenkin varma, että tässä taloudellisessa tilanteessa, vaikka hallitus on nyt etsinyt ja tekemässä merkittäviä säästötoimia, menosopeutukseksi kutsuttavia, se tulee lähipäivinä ja -viikkoina — jos ei lähipäivinä eikä -viikkoina niin ainakin lähikuukausina — sen tosiasian eteen, että verosopeutustakin on tavalla tai toisella pystyttävä tekemään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2023 vp

18.58 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Oli hyvä asia, että edustaja ja valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Lohi laajensi tätä keskustelua tänne valtion talouspolitiikan puolelle, koska viime kädessä tänä päivänä tässäkin on kysymys eli siitä, mistä keräämme veroja, kuinka paljon tarvitsemme veroja, mitkä ovat meidän menomme, mitkä ovat tärkeämpiä menoja kuin jotkut toiset.

Tuossa edellisessä — tai ei äskeisessä mutta sitä edeltävässä — asiassa, kun puhuimme lastensuojelun jälkihoidon ikärajasta, siteerasin tuota julkisen talouden suunnitelmaa, jossa on pitkä luettelo niistä palveluiden leikkauksista, joita ollaan tekemässä — tai itse asiassa siitä, mitä tiettyjä uudistuksia ollaan hidastamassa tai perumassa — ja toisella puolella ovat sitten nämä verotulot. Tuossa, minkä edustaja Lohi totesi, oli juuri se makrokuva. Myös meillä sosiaalidemokraateilla on sellainen käsitys, että me emme missään tapauksessa olisi halukkaita korottamaan pieni- ja keskituloisten ansiotuloverotusta, mutta meillä on muita verolajeja, joista pitää tässä keskustella kokonaisuutena, ja mittakaavat ovat todellakin tätä luokkaa. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.